

Лариса КАЛІНІНА, Алла БЛОУС

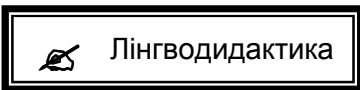
ЗАСОБИ МОТИВАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПРИ РОБОТІ З ТЕКСТОМ

Згідно з вимогами нової програми для загальноосвітніх навчальних закладів вивчення англійської мови як обов'язкового предмету починається з другого класу. Програма орієнтує на розвиток усіх чотирьох видів мовленнєвої компетенції (говоріння, аудіювання, читання і письма) одночасно, на урахування соціо-культурного компоненту, що є новим для вчителя іноземних мов у початкових класах [1]. Такі вимоги програми скеровують вчителів на пошук нових технологій навчання англійської мови саме молодших школярів.

Беручи до уваги психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку, слід зазначити, що оволодіння говорінням, аудіюванням та письмом даються їм легше, ніж читання та робота з текстом. Маючи гарну здатність імітувати, молодші школярі не стикаються з труднощами при повторенні за вчителем слів та речень, при розумінні того, що говорить вчитель. А через те, що слова та вислови, які вони пишуть, школярі вже не раз зустрічали і гарно опрацювали в усному мовленні, письмо також дається молодшим школярам без зайвої складності. Проте читанню та роботі з текстом загалом слід приділяти більше уваги. Робота з текстом для молодших школярів здається складною і нецікавою, а отже потребує мотивації, зацікавлення школярів.

Вивчаючи англійську мову, дорослі люди, як правило, мають сильну мотивацію (вчать англійську для підвищення шансів одержання гарного робочого місця, для розширення можливостей пошуку в Інтернеті тощо). Про молодших школярів такого сказати не можна. Вони думають про день сьогоднішній, він для них важливіший за майбутнє. Тому і мотивація молодших школярів не повинна йти від обіцянок чогось хорошого у майбутньому, вона повинна бути близькою, тобто учні повинні бачити результати своєї праці, свої успіхи одразу.

Більш того, вчитель повинен знати, що молодші школярі від одноманітної і нецікавої роботи швидко втомлюються, що вони здатні втрачати інтерес і відволікатися від завдання. Вчитель має враховувати ці вікові особливості при мотивації молодших школярів. Молодші школярі можуть бути мотивовані цікавою роботою на уроці і тим, що їм подобається. Тому молодшим школярам слід пропонувати короткі та різноманітні завдання, бо довго тримати

увагу на одному завданні діти цього віку не можуть. Індивідуальну роботу, роботу в парах та групову роботу слід збалансувати. Рухи, спів, вправи з малюнками повинні стати невід'ємною частиною кожного уроку. Все це різноманіття у поєднанні з роботою з текстом зробить завдання цікавими і у такий спосіб допоможе молодшим школярам краще засвоїти матеріал. Відомо, що молодші школярі люблять читати і перечитувати історії по декілька разів. Вчитель має використати це і працювати з текстом у декілька входжень. Наприклад: при першому ознайомленні з текстом вчитель використовує малюнки як підказки для дітей, при другому входженні у текст – підключає роботу зі звуками або звуконаслідуваннями, третій раз – використовує рухи тощо. Важливо знайти щось нове для кожного входження у текст і підходити до одного і того самого тексту з різних сторін.

Для роботи з текстом ми пропонуємо використовувати технологію Picture-Sound Book. За цією технологією опрацювання тексту проходить шляхом декількох входжень в нього. Кожне нове входження у текст супроводжується використанням нового виду підказок для дітей. Використання малюнків та звуконаслідувань для підказок при роботі з текстом ми описали раніше [2]. У цій роботі буде розглянуто використання пісень/джазових ритмів (songs / jazz chants), рим (rhymes) та рухів (mimes) для мотивації молодших школярів при роботі з текстом.

Використовуючи технологію Picture-Sound Book, ми створили книжечку "Peter Went for a Walk", що містить різнокольорові малюнки. Тема розробленої книжки – природа та тварини. Це одна з тем, яка передбачена для вивчення у другому класі згідно з новою програмою [1]. Книжка розповідає про хлопчика, який зустрічає різних тварин. Читання цієї книги проходить у вигляді гри і побудовано на використанні процесів антиципації (використання власного життєвого досвіду учнів) та предикції (здатності передбачати зміст тексту за допомогою підказок).

Робота над текстом книжки проходить у декілька етапів. Перш за все молодші школярі готуються до читання тексту використовуючи процес антиципації і виконують pre-reading activities. Наприклад: діти співають пісеньку або джазовий ритм про тварину або тварин, яких згодом вони зустрінуть при читанні тексту книжки. На цьому етапі можна використати такі пісні / джазові ритми:

- *Have you got a pet?*
- *Yes, I have.*
- *Have you got a pet?*
- *Yes, I have.*
- *What have you got?*
- *A cat and a dog,*
a mouse and a frog.

Або:

- Buzzy, buzzy, buzzy bees*
- Buzz together in the trees*

*Brown bear looks for berries
Blue and black and pink and red ones.*

На цьому етапі школярі повторюють вокабуляр по темі, а використання пісні / джазового ритму робить це невимушеним і цікавим. До того ж пісня або джазовий ритм – це гарна фонетична зарядка.

Наступний етап роботи – перше читання книжки. Один з учнів починає читання.

“Once upon a time there was a boy. His name was Peter. He lived near the forest. One day Peter went for a walk. He left his yard and found himself in the field.

– What did Peter see in the field?”

Читання переривається, і школярі висловлюють припущення про те, кого побачив хлопчик на своєму шляху. Потім учень, який почав читання, використовує рухи (mimes) для підказки своїм однокласникам. Наприклад: широко відкриває очі, присідає і стрибає зображуючи жабу, або за допомогою рук робить вигляд, що його тулуб товстий і ледь-ледь пересуваючи ногами плететься, імітуючи ведмедя.

Коли діти відгадали тварину, яку зустрів хлопчик, і вірно вимовили її назву англійською мовою, читання книги продовжує інший учень. Так діти по черзі мають можливість читати, давати рухові підказки своїм одноліткам і відгадувати тварин.

Роботу продовжує наступний етап – евристична бесіда. Вчитель стимулює висловлювання учнів питаннями:

- Where can you meet a horse?*
- What does a horse like to eat?*
- What color is a horse?*
- How many legs does a horse have?*
- Does a horse have a long tail?*

Цей етап поєднує роботу з текстом та використання попереднього життєвого досвіду школярів.

При другому входженні у текст учень, який читає текст, використовує рими (rhymes) для підказок своїм товаришам. Він починає читання так само, як і першого разу:

“Once upon a time there was a boy. His name was Peter. He lived near the forest. One day Peter went for a walk. He left his yard and found himself in the field.

– What did Peter see in the field?”

Цього разу учень, що читає книжку, робить підказку товаришам називаючи слово, яке римується з назвою тварини, яку зустрів герой книжки. Наприклад, учні можуть використовувати такі рими:

- house, як риму до слова mouse;*
- luck, як риму до слова duck;*
- bat, як риму до слова cat;*
- funny, як риму до слова bunny.*

Таке завдання допомагає розвитку творчого мислення дітей, бо вони мають підібрати риму, що у свою чергу сприяє своєрідному повторенню

вокабуляру, удосконаленню вимови. Воно будується на тому, що молодші школярі часто переставляють звуки місцями, люблять замінювати одні звуки іншими, кривлятися. Використання рим враховує вікові та психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку, а також робить читання тексту цікавим, мотивує школярів.

Третє входження у текст – хорове читання, яке знімає напругу у дітей, активізує позитивні емоції говоріння вголос, удосконалює фонетичний слух. При третьому входженні у текст можна використовувати одночасно рухи і рими.

Четверте входження у текст – робота в парах, коли кожен учень не просто одержує можливість прочитати уривок тексту і допомогти своїм товаришам рухами або римою, а також одержує можливість читати великий за об'ємом уривок тексту (кожен учень у парі читає половину книжки) з інтересом і зацікавленістю.

Ми вважаємо доцільним використовувати особливе домашнє завдання у вигляді after-reading activity і пропонуємо учням підготуватися до колективного створення Picture-Sound Book на наступному уроці. Як зазначають автори книги “Перший раз у другий клас”, для молодших школярів важливо виконувати ручну роботу [3]. Укладання нової Picture-Sound Book по іншій темі (наприклад, “Моя сім'я”, “Друзі”, “Дозвілля”, “Шкільне життя”) буде плавним переходом до вивчення нової теми, допоможе утримати зацікавленість учнів при роботі з англomовним текстом, згуртуватиме учнів для досягнення спільної мети – укладання книжечки.

Отже, робота за технологією Picture-Sound Book з залученням пісень / джазових ритмів, рим та рухів для мотивації молодших школярів, яка передбачає багаторазове входження у текст, здатна зацікавити учнів, формує у дітей любов до читання англomовних текстів, робить процес читання приємним і цікавим, а не важким і таким, що втомлює.

1. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова 2-12 класи. – К., 2001.
2. Білоус А., Калініна Л. Поєднання звуку та образу для розвитку творчого мислення молодших школярів // Нові технології навчання: Зб. матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. – Херсон, 2001. – С. 17-23.
3. Перший раз у другий клас! Викладаємо англійську за новою програмою. – К., 2002.